مجله علوم پزشکی زانکو/ دانشگاه علوم پزشکی کردستان/ پاییز ۱۳۹۵/ ۲۲-۱۶

مقاله پژوهشی
(Original paper)

بررسی فراوانی سرطان معده در شهر کرمانشاه طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۸۳

بیتا خاصی[۱]، کیوان خاصی[۲*]، ناهید خادمی[۳]، شیرین فخری مرادی اعظم[۴]

۱-کارشناس ارشد آموزش بهداشت، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

۲-کارشناس ارشد حشره شناسی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

(مولف مسئول): ایمیل: kaivankhassi@gmail.com .

۳- پزشک عمومی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

۴- کارشناس علوم آزمایشگاهی، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه، کرمانشاه، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: سرطان معده شایع‌ترین بدخیمی در ایران بشمار می‌آید. این سرطان در جهان چهارمین سرطان شایع و دومین عامل مرگ بر اثر سرطان شناخته می‌شود. مطالعه حاضر با هدف بررسی فراوانی سرطان معده در شهر کرمانشاه طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۲ صورت گرفته است.

روش بررسی: مطالعه از نوع کوهورت تاریخی گذشته‌نگر می‌باشد، اطلاعات موجود از مرکز بهداشت استان کرمانشاه جمع‌آوری شده است. حجم نمونه شامل تمام افراد مبتلا به سرطان معده، طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۸۳ می‌باشد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزارSPSS18 (روش‌های آماری descriptive) انجام گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که تعداد افرادی که با سرطان معده تشخیص داده شده‌اند ۱۹۰۴ نفر می‌باشد. بالاترین فراوانی مربوط به جنس مذکر است که۱۳۱۹ نفر (۶۹/۲۸ ٪) جمعیت را بخود اختصاص داده‌اند و پرخطرترین سن، ۷۹-۵۰ سال می‌باشد. بالاترین فراوانی در سال ۱۳۹۰، تعداد ۲۶۱ نفر (۱۳/۷۱ ٪) فرد مبتلا به سرطان معده می‌باشد، و از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ روند بروز سرطان معده به صورت کاهشی گزارش شده است.

نتیجه‌گیری: با توجه به آمار بالای سرطان نیاز به بررسی عوامل خطر این بیماری می‌باشد، همچنین روند رو به کاهش این بیماری در دو سال آخر نشان از اقدامات پیشگیرانه موثر دارد که با تداوم این اقدامات گام موثری در جهت کاهش این سرطان برداشته خواهد شد.

واژه‌های کلیدی: سرطان معده، بروز، کرمانشاه

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-01]

مقدمه

بار ناشی از سرطان به دلیل عوامل خطرساز سرطان در جهان روبه افزایش می‌باشد. بیشتر مرگ‌ها به علت سرطان در کشورهای در حال‌گذر اقتصادی و در حال توسعه رخ می‌دهد. بسیاری از این سرطان‌ها با داشتن دانش و آگاهی و برنامه‌های کنترلی بر پایه داده‌های موجود قابل پیشگیری‌اند (۱). روند سرطان‌ها در سه دهه اخیر دو برابر افزایش یافته است و بیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۳۰ این روند پنج برابر شود (۲). سرطان‌ها به دلیل عوارض جبران‌ناپذیر و هزینه‌های سرسام‌آور تشخیص و درمان، جایگاه ویژه‌ای در برنامه‌های نظام سلامت دارند. بیش از نیمی از موارد سرطان‌ها و ۶۰ درصد مرگ بر اثر سرطان در کشورهای در حال توسعه با تغییر شیوه زندگی به سمت غربی شدن، روز به روز در حال افزایش است (۳). در بین سرطان‌ها، سرطان معده یکی از علل عمده مرگ ناشی از سرطان می‌باشد (۴).

سرطان‌های دستگاه گوارش فوقانی از جمله سرطان معده از جمله شایع‌ترین سرطان‌ها محسوب می‌شوند (۵). هرسال در کشور بیش از ۷۰ هزار مورد جدید سرطان اتفاق می‌افتد. سالیانه بیش از ۳۰ هزار نفر از ایرانیان جان خود را در اثر ابتلا به سرطان از دست می‌دهند. براساس آخرین آمار مرکز تحقیقات سرطان کشور، سرطان معده شایع‌ترین سرطان در مردان و سومین سرطان شایع در زنان پس از سرطان سینه و روده بزرگ است (۶). همچنین در بررسی‌های اپیدمیولوژیک در ایران، سرطان معده به عنوان دومین سرطان شایع شناخته شده است (۷). سرطان معده در استان کرمانشاه پنجمین سرطان را بعد از سرطان‌های پستان، پوست، کولورکتال (روده بزرگ و مقعد) و مری بخود اختصاص داده است (۸).

تفاوت‌های جغرافیایی در مرگ و میر و ناتوانی‌های ناشی از سرطان معده نشان می‌دهد که این بدخیمی، بیشتر متاثر از عوامل محیطی است (۹). همچنین علاوه بر میزان بالای مرگ‌ومیر، این بیماری عواقب اقتصادی-روانی و معلولیت‌هایی نیز به دنبال دارد (۱۰).

در مطالعه‌ای که Khademi در شهرکرمانشاه طی سال‌های ۸۹-۱۳۸۸ نشان داد که سرطان معده در زنان طی دو سال از ۶/۱ ٪ به ۵/۳ ٪ رسیده است (۸). آگاهی از اطلاعات میزان دقیق بروز سرطان برای برنامه‌ریزی، پایش و ارزشیابی برنامه‌های ملی و منطقه‌ای کنترل سرطان ضروری است (۱۱). سیستم‌های بهداشتی درمانی در کشور برای آگاهی از آمار سرطان وضعیت بروز این بیماری را در جمعیت بررسی و تحلیل می‌کنند، سپس با توجه به نتایج بدست آمده اقدامات لازم ملی و منطقه‌ای کنترل سرطان را برنامه‌ریزی می‌کنند. با توجه به اهمیت سرطان معده در کشور، پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت بروز سرطان معده در شهر کرمانشاه طی سال های۱۳۹۲-۱۳۸۳ انجام شد.

روش بررسی

مطالعه حاضر از نوع کوهورت تاریخی گذشته نگر می‌باشد. داده‌های طی سال‌های ۱۳۹۲-۱۳۸۳. جمع‌آوری شده است. جامعه آماری تمامی مردان و زنان از بدو تولد تا ۹۰ سال و بیشتر در شهر کرمانشاه که سرطان معده در آن‌ها تشخیص داده شده، می‌باشند. اطلاعات به دست آمده از دفاتر و پرونده‌های بایگانی مرکز بهداشت استان کرمانشاه جمع‌آوری شده است. داده‌های بدست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS18 و آمارهای توصیفی تجزیه و تحلیل شده است.

یافته‌ها

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-01]

با توجه به نتایج بدست آمده تعداد ۱۹۰۴ مورد سرطان معده طی ده سال در شهر کرمانشاه تشخیص داده شد که از این تعداد ۱۳۱۹ نفر مذکر(۶۹/۲۸٪) و ۵۸۵ نفر مونث (۳۰/۷۲٪) تشخیص داده شدند. افراد مذکر بیش از دوبرابر افراد بیمار را به خود اختصاص داده‌اند (جدول ۱). نتایج بدست آمده نشان داد که سرطان معده طی ده سال به صورت تفکیک سال و همچنین به صورت کلی در رنج سنی ۷۹-۷۰ با تعداد ۶۵۱ نفر بالاترین و رنج سنی ۱۹-۱۰ سال با ۲ نفر کمترین تعداد را بخود اختصاص داده است. پر خطرترین رنج سنی برای سرطان معده سن ۷۹-۵۰ سال می‌باشد که تعداد ۱۴۴۵ نفر (۷۵/۸۹٪) از جمعیت دارای بیماری را، دربر می‌گیرد (جدول ۲). روند سرطان معده طی سال ۹۰-۸۹ تقریبا به صورت ثابت و از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲ به صورت کاهشی درآمده است (نمودار ۱).

جدول۱: توزیع فراوانی بیماران مبتلایان به سرطان معده به تفکیک سال و جنس در افراد مورد مطالعه

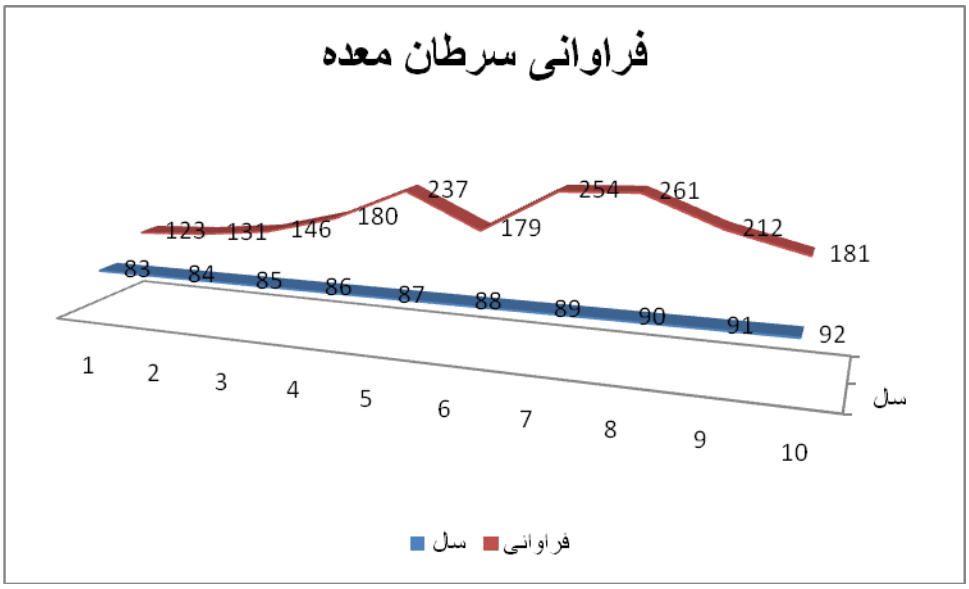
سال	فراوانی و درصد		جمع
	مذکر	مونث	
۱۳۸۳	۸۵ (٪ ۶۹/۱۱)	۳۸ (٪ ۳۰/۸۹)	۱۲۳
۱۳۸٤	۹۴ (٪ ۷۱/۷۶)	۳۷ (٪ ۲۸/۲۴)	۱۳۱
۱۳۸۵	۹۷ (٪ ۶۶/۴۴)	۴۹ (٪ ۳۳/۵۶)	۱۴۶
۱۳۸٦	۱۲۸ (٪ ۷۱/۱۱)	۵۲ (٪ ۲۸/۸۹)	۱۸۰
۱۳۸۷	۱۶۳ (٪ ۶۸/۷۸)	۷۴ (٪ ۳۱/۲۲)	۲۳۷
۱۳۸۸	۱۲۲ (٪ ۶۸/۱۶)	۵۷ (٪ ۳۱/۸۴)	۱۷۹
۱۳۸۹	۱۶۴ (٪ ۶۴/۵۷)	۹۰ (٪ ۳۵/۴۶)	۲۵۴
۱۳۹۰	۱۸۳ (٪ ۷۰/۱۲)	۷۸ (٪ ۲۹/۸۸)	۲۶۱
۱۳۹۱	۱۴۸ (٪ ۶۹/۸۱)	۶۴ (٪ ۳۰/۱۹)	۲۱۲
۱۳۹۲	۱۳۵ (٪۷۴/۵۹)	۴۶ (٪۲۵/۴۱)	۱۸۱
جمع	۱۳۱۹ (٪ ۶۹/۲۸)	۵۸۵ (٪ ۳۰/۷۲)	۱۹۰۴

جدول۲: توزیع فراوانی بیماران مبتلا به تفکیک گروه سنی در افراد مورد مطالعه

گروه سنی / سال	۹-۰	۱۹-۱۰	۲۹-۲۰	۳۹-۳۰	۴۹-۴۰	۵۹-۵۰	۶۹-۶۰	۷۹-۷۰	۸۹-۸۰	۹۰+	جمع
۱۳۸۳	۰	۰	۰	۵	۹	۱۸	۳۷	۴۲	۱۱	۱	۱۲۳
۱۳۸٤	۰	۰	۱	۳	۷	۱۶	۴۱	۴۸	۱۴	۱	۱۳۱

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-01]

۱۳۸۵	۰	۰	۱	۶	۵	۲۷	۲۵	۵۹	۱۹	۴	۱۴۶
۱۳۸۶	۲	۰	۲	۴	۱۳	۳۷	۴۱	۶۰	۲۰	۱	۱۸۰
۱۳۸۷	۰	۰	۳	۹	۲۰	۳۸	۵۶	۷۶	۳۴	۱	۲۳۷
۱۳۸۸	۰	۲	۱	۳	۱۷	۳۰	۴۵	۵۵	۲۶	۰	۱۷۹
۱۳۸۹	۰	۰	۴	۴	۱۲	۳۸	۷۱	۸۶	۳۵	۴	۲۵۴
۱۳۹۰	۴	۰	۱	۶	۱۸	۵۵	۵۵	۸۸	۳۰	۴	۲۶۱
۱۳۹۱	۴	۰	۱	۵	۱۴	۴۶	۴۳	۷۸	۲۰	۱	۲۱۲
۱۳۹۲	۰	۰	۰	۸	۱۰	۴۵	۳۱	۵۹	۲۶	۲	۱۸۱
جمع	۱۰	۲	۱۴	۵۳	۱۲۵	۳۵۰	۴۴۵	۶۵۱	۲۳۵	۱۹	۱۹۰۴

نمودار ۱: فراوانی سرطان معده به تفکیک سال در افراد مورد مطالعه

بحث و نتیجه گیری

نتایج مطالعه نشان دادکه تعداد ۱۳۱۹ نفر از افراد مذکر و ۵۸۵ نفر از افراد مونث دارای سرطان معده و با نسبت جنسی مرد به زن ۲/۲۵ می‌باشند. وهش Veisani و همکارانش در سال ۲۰۱۳ نشان داد که طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۸۵ در شهر سنندج، ۱۷۸ مرد (۷۴/۵٪) و ۶۱ زن (۲۵/۵٪) با نسبت جنسی ۲/۹ تشخیص قطعی سرطان داده شده است که نشان می‌دهد

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-01]

نسبت سرطان در مردان و زنان هر دو شهر بسیار بهم نزدیک است و با نتایج مطالعه حاضر همخوان است (۶). مطالعه Keyhanian و همکارانش در سال ۲۰۱۱ انجام شد و نشان داد که طی سال‌های ۱۳۸۸-۱۳۸۱ در رامسر که از ۱۴۴ بیمار مورد بررسی قرار گرفتند و تعداد ۱۰۳ (۷۱/۵۳٪) مرد و ۴۱ نفر (۲۸/۴۷٪) زن با نسبت ۲/۵۱ دارای سرطان معده بودند که نتایج با مطالعه حاضر سازگار است (۱۲).

نتایج پژوهش نشان داد که روند سرطان معده بین سال‌های ۱۳۸۷-۱۳۸۳ روند روبه رشد و افزایشی و در سال ۱۳۸۸کاهش چشمگیری داشته است. مطالعه Enayatrad و همکارش در سال ۲۰۱۴ نشان داد که در ایران طی سال ۱۳۸۸-۱۳۸۲ روند بروز سرطان معده روندی افزایشی دارد و از سال ۱۳۸۹ تا۱۳۸۸ کاهش چشمگیری داشته که با مطالعه حاضر همخوان است (۱۳). مطالعه Rahimi و همکارش در سال ۲۰۱۲ در غرب ایران که طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۷۹ انجام شد نشان داد که بروز سرطان طی تمام شش سال روند افزایشی داشته است که با مطالعه حاضر در تضاد است (۲). اگرچه میزان بروز این بیماری در بعضی از جوامع پیشرفته به دلیل مداخلات مناسب نظیر آموزش بهداشت در زمینه‌های تغذیه‌شناسی و کنترل رفتارهای مستعدکننده، در حال کاهش است، اما در کشورهای در حال توسعه به علت افزایش سن، فرهنگ نامناسب تغذیه و عدم کنترل رفتارهای نامناسب مانند استعمال دخانیات و الکل در حال افزایش است (۱۴).

با توجه به نتایج بدست آمده با افزایش سن (از بدو تولد تا ۷۹ سال) افزایش چشمگیری در فراوانی سرطان معده دیده شد و رنج سنی ۷۹-۷۰ با تعداد ۶۵۱ نفر بالاترین تعداد سرطان معده را طی ده سال به خود اختصاص داده است. مطالعه Rajaiefard و همکارانش در سال ۲۰۱۱ نشان داد که در سال ۸۵-۱۳۸۰ در رنج سنی ۷۵-۶۰ بیشترین سرطان معده مشاهده شده و از لحاظ بروز بیماری در سنین سالمندی با مطالعه حاضر همخوان است (۱۵). مطالعه Mehrabian و همکاران در سال ۲۰۱۰ نشان داد که بروز سرطان معده در سالمندان و رنج سنی ۷۹-۷۵ سال بالاترین سرطان معده وجود دارد که با مطالعه حاضر همخوان می‌باشد (۱۷). پژوهش Biglarian و همکارانش در سال ۲۰۰۹ که بررسی سرطان معده طی پنج سال در سال‌های ۱۳۸۵-۱۳۸۱ را بررسی کردند و نشان دادند که میانگین سنی سرطان معده ۶۲-۵۹ سال است که با مطالعه حاضر در تضاد است (۱۷). با توجه به اینکه مجموعه‌ای از عوامل مختلف تعیین کننده وضعیت بروز سرطان معده‌اند و تنها با درنظر گرفتن یک عامل نمی‌توان علت افزایش یا کاهش آن را به روشنی دریافت (۲). مطالعات نشان می‌دهد که بروز انواع سرطان از جمله سرطان معده با افزایش سن بیشتر می‌شود (۱۲).

نتایج نشان داد که بالاترین فراوانی سرطان درسه رنج سنی و ۷۹-۵۰ سال می‌باشد و اکثر افراد علایم گوارشی سرطان معده را با مشکلات گوارشی اشتباه می‌گیرند و با درمان سرپایی و آنتی‌اسید تسکین موقت علایم می‌دهند. با توجه به بالا بودن فراوانی سرطان معده، لازم است در صورت مشکلات گوارشی برای تشخیص بیماری به پزشک مراجعه شود و به غربالگری در افراد بالای ۴۰ سال جهت رد سرطان معده با آندوسکوپی توجه بیشتری شود.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-01]

منابع:

1. Heise K, Bertran E, Andia M, Ferreccio C. Incidence and survival of stomach cancer in a high-risk population of Chile. World J. Gastroenterol. 2009; 15(15): 1854-62.
2. Rahimi F, Heidari M. To evaluate changes in incidence of gastric cancer in the West of Iran during 6 years. J Health and Develop. 2012;1(2):100-11.
3. Mehrabi Y, Yavari P, Abadi A. A study of cancer patterns among inpatients of public hospitals in Iran. Asian Pac. J. Cancer Prev. 2004; 5(4): 387-92.
4. Parkin D, Bray F, Ferlay J, Pisani P. Global cancer statistics 2002. CA Cancer J Clin. 2005; 55(2): 74-108.
5. Krejs GJ. Gastric cancer:epidemiology and risk factors. Dig Dis. 2010; 28(4-5): 600-3.
6. Veisani Y, Delpisheh A, Sayehmiri K, Rahimi E. Survival rate estimation and its associated factors in patients with stomach cancer in Tohid Hospital in Sanandaj. Sci J Kurdistan Univ Med Sci. 2013; 18(2): 1-8.
7. Azargon A, Ahmadinezhad M, Soleimani S, Hekmatifar S, Abdollahiyan M. Epidemiological study of cancers of the upper gastrointestinal tract in patients referred to Shohada hospital in 2005. J Research Uni Med Sci. 2013;15(3):21-9.
8. Khademi N, Khasi K. Investigate epidemiologic study common cancers in women in Kermanshah province during 1388-89. J Laboratory & Diagnostic. 2014;6(24):32-9.
9. Mohagheghi M, Mosavi-Jarrahi A, Malekzadeh R, Parkin M. Cancer incidence in Tehran Metropolis: the first report from the Tehran population-basded cancer registry, 1998-2001. Arch Iranian Med. 2009; 12(1): 15-23.
10. Soomi MH, Alizadeh N, Miri nezhad SK, Jazayeri A, Sadeghi M. The diagnosis and treatment of patients with gastric cancer and its problems in East Azerbaijan province. Med J Tabriz Uni Med Sci. 2010;32(4):57-63.
11. Khodadost M, Yavari P, Hashemi Nazari SS, Babaei M, Abadi A, Sarvi F. Estimation of Gastric Cancer Incidence in Ardabil Province by Capture-Recapture Method Using Population-Based Cancer Registry Data. Iranian J Epid. 2015; 10(4): 23-31.
12. Keyhanian S, Farhadifar N, Fotoukian Z, Pouya M, Saravi M. Epidemiologic and Malignancy Indicesof Gastric Cancer in Patients Referred to Oncology Clinic at Ramsar Emam Sajjad Hospital During 2002-2009. J Shahid Sadoughi Uni Med Sci. 2012; 20(1): 110-18.
13. Enayatrad M, Salehiniya H. Trends in Gastric Cancer Incidence in Iran. J Mazandaran Univ Med Sci. 2014; 24(114): 8-16.
14. Kerry R, Goovaerts P, Smit IP, Ingram BR. A Comparison of Indicator and Poisson Kriging of Herbivore Species Abundance in Kruger National Park, South Africa. Int J Geogr Inf Sci. 2013; 27(1): 47-67.
15. Rajaiefard A, Moghimi B, Tabatabaie SH, Safaie A, Tabeie SZ. Epidemiological and clinical features of gastric cancer: descriptive study of cancer registry cases of Fars province (2001-2006). Iran South Med J. 2011; 14(2): 114-21.
16. Mehrabian A, Esna-Ashari F, Zham H, Hadizadeh M, Bohlooli M, Khayamzadeh M, et al. Gastric cancer prevalence, according to survival data in Iran (National Study-2007). Iran. J. Public Health. 2010; 39(3): 27-31
17. Biglarian A, Hajizadeh E, Kazemnejad A, Zali M. Survival analysis of gastric cancer patients using Cox model: a five year study. Tehran Univ Med J. 2009; 67(5): 317-25.

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-01]

Original paper

Investigate Plenty of Stomach Cancer in Kermanshah City During 2004-2013 Years

Bita Khasi[1], Keyvan Khasi[2*], Nahid khademi[3], Shirin Fakhri Moradi Azam[4]
1- Msc in health education, Student Research Committee, Kurdistan University of Medical Sciences, Sanandaj, Iran
2- Msc in Entomology, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.
*Corresponding author: E-mail; kaivankhassi@gmail.com.
3- Md, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.
4- Bsc in Laboratory sciences, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran.

Abstract

Background and Aim: Stomach cancer is the most common malignancy in Iran. This cancer is the fourth most common cancer and it is known as the second leading cause of cancer deaths. The present study was carried out to investigate the prevalence of Stomach cancer in Kermanshah during 2004 to 2013 years.

Materials and Methods: This study is a retrospective historical cohort. The information is collected from health center in Kermanshah province. The sample consisted of all patients with gastric cancer during 2004 to 2013 years. Data analysis was performed using the software SPSS18 (Statistical methods descriptive).

Results: The results showed that the number of people who have been diagnosed with stomach cancer is 1904 persons. The highest frequency is related to males with the population of 1319 persons (69.28%) and the riskiest age is, 50-79 years. The highest frequency in 2011 is 261 Person with stomach cancer, and from 2011 to 2013 the incidence of stomach cancer has been reported to be decreasing.

Conclusions: according to the high number of gastric cancer, the risk factors need to be examined. The declining trend of the disease in the last two years shows the effective preventive measures that the continuation of these measures will take effective steps to reduce the cancer.

Keywords: Stomach cancer, Incidence, Kermanshah

[Downloaded from zanko.muk.ac.ir on 2026-11-01]